

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 4—
» Nemčijo . . . » 5—
» ostalo inozemstvo . . » 6—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte po 20 h za 1 cm². Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravništvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXV.

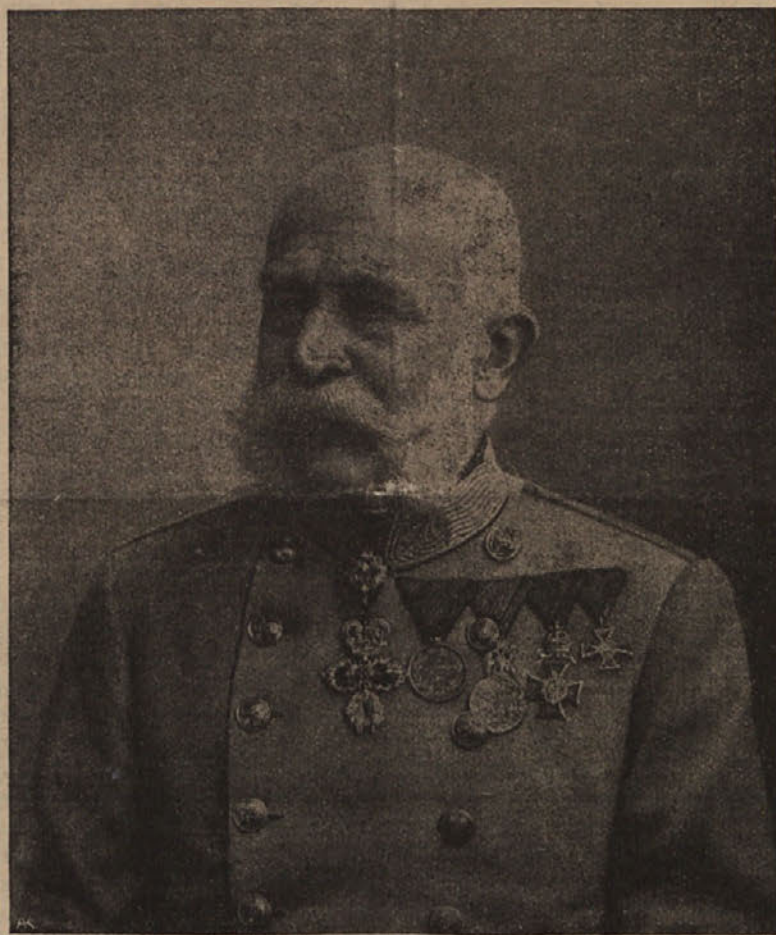
Celovec, 24. novembra 1916.

Št. 47.

Cesar Franc Jožef I. umrl.

Dunaj, 21. novembra. (Kor. ur.) Posebna izdaja cesarske „Wiener Zeitung“ poroča, da je Nj. c. in kr. Apostolsko Veličanstvo Frano Jožef I. danes dne 21. novembra ob 9. uri zvečer v Schönbrunnu mirno v Gospodu zaspal.

Nekaj dni sem je dnevno časopisje poročalo, da je napadel cesarja lahen katar, ki je sicer dovoljeval Njega Veličanstvu vsakdanje najvažnejše opravke, vendar je vsled visoke cesarjeve starosti postajal cesarjevemu življenju nevaren. Cesar je sprejemal še zadnje dni razne osebe, je bil izven postelje. Pri cesarju so bili v avdienci prvi dvornik knez Montenuovo, generalna adjutanta grof Paar in baron pl. Bolfras, kabinetni ravnatelj baron pl. Schießl in sekcij-ski načelnik pl. Daruvary, Nj. c. in kr. Visokost g. feldmaršal nadvojvoda Fridrik; zadnji dan dopoldne je bila pri cesarju nadvojvodinja Marija Valerija, od desetih do enajstih baron

pl. Burian. Ponedeljkov zdravniški komuniké je nanznanjal, da se je tekom noči pojavilo v desnem krilu pljuč lahko vnetje. Torkovo večerno poročilo je nanznanjalo, da se je vnetje desnega krila pljuč razširilo, temperatura se zvišala na 39,6, dihanje postalo hitrejše in je telesna moč vidno pešala. V sredo na vse zgodaj se je že po celem Celovcu razširila vest, da je blagi vladar preminul.

V burnem času je presvitli vladar Franc Jožef I. zasedel prestol naše monarhije, v najburnejšem času, kar jih je videl svet, je zatisnil trdne oči. Vladar, ki je po vsej pravici zaslužil ime knez miru, je bil prisiljen, da se je že v prvem letu svoje vlade vojskoval in je sredi svetovnega požara preminul. Že enkrat prej je bila nevarnost, da se razvname svetovna vojska; z lastnoročnim pismom na ruskega carja jo je tedaj naš miroljubni vladar zabranil. Pa še po strašnem sarajevskem umoru ni hotel dvigniti v obrambo in osveto vojnega meča, dokler ga v to niso prisilile razmere.

Tedaj je izdal manifest na avstrijske narode, v katerem je nanznanjal: Bila je Moja najiskrenejša želja, da bi leta, ki so mi še usojena po milosti božji, posvetil delom miru in da bi Svoje narode obvaroval težkih žrtev in bremen vojne. Toda božja Previdnost je odločila drugače. Spletke sovraštva polnega nasprotnika Me silijo po dolgih letih miru zgrabiti za meč, da varujem čast Svoje monarhije, da branim njen ugled in njeno stališče kot sile, da varujem njeno posestno stanje . . .

Umrl je avstro-ogrskim narodom njihov oče. Ljubil je Svoje narode in jim zaupal kakor oče, in narodi so mu bili zvesto udani kot svojemu očetu.

Vso državo bo vest o vladarjevi smrti pretresla, pa gotovo tudi inozemstvo. Celó pri sovražnikih se bo brez dvoma pred smrtjo najuglednejšega vladarja Evrope ustavilo sovraštvo in bodo tiho klonili pred veličino smrti velikega vladarja, vladarja-poštenjaka, kakor jih zgodovina nima mnogo, ki je bil v vseh odnosajih do drugih držav vedno odkrit in miroljuben.

Ob mrtvaškem odru svojega očeta stojimo otroci domovine in gledamo v temno, negotovo bodočnost. Neomahljiva volja našega očeta naj nas kot njegova oporo bodri v tej strašni svetovni borbi, da vztrajamo do zadnjega, do zmage. Zdi se nam, da se obnavlja leto 1848., samo da še mnogo bolj viharno kakor je bilo tisto. Tedaj je mlad vladar zasedel prestol, tudi sedaj ima zasesti prestol naše monarhije in vzeti v roke žezlo mlad vladar, prestolonaslednik Nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Karol Franc Jožef. Dal Bog, da bi mogel državo tako srečno privedi iz razburkanih časov v mirne srečnejše čase, kakor je storil to po letu 1848. veliki vladar Franc Jožef I.

Cesarjevo življenje.

Mladost.

Dne 18. avgusta 1830 je 101 strel naznanjal dunajskemu prebivalstvu, da je rojen moški dedič avstroogrškega cesarstva. V mladosti je imel zelo skrbno vzgojo za bodočega vladarja. Največjo važnost so polagali na vojaško vzgojo bodočega vladarja. Kakor hitro je bil dobil tu najpotrebnejše znanstvo, so ga že poslali v Radeckega glavni stan v Italijo, kjer je pri Sveti Luciji dne 6. maja 1848 prejel svinčeni krst. Poznal je že iz zgodnjih let grozoto vojsk; zato je bil vedno proti vojski, če ga niso v vojsko prisilili. Kadar so drugi silili na vojsko, jih je navadno vprašal, ali tudi vedó, kaj vojska pomeni...

Vsled dunajske revolucije se je dunajski dvor umaknil v Inomost, kamor je bil tudi nadvojvoda Franc Jožef poklican. Dne 8. avgusta se je dvor vrnil v Schönbrunn. Dne 18. avgusta je bil nadvojvoda proglašen za polnoletnega. Vsled oktobrskega punta na Dunaju se je dvor preselil v Olomuc, in novembra je bilo že dogovorjeno, da se cesar Ferdinand odpove prestolu. Dne 2. decembra se je to zgodilo, nakar je zasedel prestol mladi nadvojvoda.

Vladar.

Novi vladar je prevzel vodstvo države v zelo težavnih razmerah. Narodi in kmetski sloji so hlepeli po svobodi. Dunajska revolucija je bila kmalu udušena, težje je pa šlo na Ogrskem, kjer je bil udušen punt šele s pomočjo Rusov in Hrvatov, ki so z banom Jelačićem na čelu pohiteli na Ogrsko, da zadušijo madjarski upor.

Nato je prišla vojska proti sardinskemu kralju Albertu, ki je bil premagan. Tedaj že so Slovenci pokazali, da so steber avstrijske armade.

18. svečana 1858 je neki slaboumni krojaški pomočnik napadel z nožem cesarja, ko se je ta sprehajal. Nož se je na ovratnikovem gumbu odbil in cesar je bil le lahko ranjen. V zahvalo za rešitev je dal na svoje stroške zgraditi votivno cerkev na Dunaju.

Dne 24. aprila 1854 se je poročil na Dunaju z Elizabeto, hčerko nadvojvode Maksa bavarskega. Leta 1858 je bil rojen edini moški potomec, ki pa je že leta 1889 umrl nenaravne smrti.

8. avgusta 1855 je bil sklenjen s papežem konkordat. Leta 1859 je monarhija izgubila rodovitno Lombardijo. 20. oktobra 1860 je bil izdan oktobrski diplom, ki je povrnil Ogrski leta 1849 vzeto ustavo, drugim deželam pa je dal deželne zbornice, za skupne zadeve pa je bil postavljen državni zbor, katerega člani bi deloma naj imenoval cesar, deloma naj bi jih izvolili deželni zbori. Ker to ni zadostovalo, je prišla februarjska ustava od l. 1861. Dne 1. majnika je cesar s prestolnim govorom osebno otvoril prvi avstrijski parlament. Avstrija je postala konstitucionalna država. Do miru pa kljub temu v državi ni prišlo. S tedanjimi liberalnimi vladami ljudstvo ni bilo zadovoljno. Leta 1864 je prišlo do šlezviško-hol-

štajnske vojske, ki ji je sledila nesrečna vojska s Prusi in Italijani l. 1866. Avstrija je izgubila Beneško, čeravno so bili Italijani na kopnem in na morju pri Visu premagani.

Meseca oktobra 1866 je bil poklican za ministrskega predsednika Beust, ki je ustvaril med Avstrijo in Ogrsko prvo nagodbo in dualizem. Dne 18. junija 1867 je bil cesar kronan za konstitucionalnega kralja Ogrske.

Pozneje je imela država mir. Malo izpremembe je napravila le okupacija Bosne in Hercegovine. Toda vladarju kljub temu niso bili prihranjeni bridki dnevi. Izgubil je edinega sina, in nato, ko se je po celi državi pripravljalo za proslavo 50-letnega cesarjevega vladanja l. 1898., je došla z Zenevskega jezera vest, da je bila umorjena cesarica Elizabeta. Tedaj je cesar izrekel bridke besede: „Meni res ničesar ne ostane prihranjenega.“

Politični dogodki zadnjih let so dovolj znani. Ves notranji ustroj države se je od 1848. leta sem izpremenil in prenovil; država je zelo napredovala. Cesar je do svoje najpoznejše starosti ostal vsem državljanom, predvsem uradništvu sijajen vzgled neutrudljivega delavca, lahko rečemo do zadnjega.

Neizprosna blede, žena je pa iztrgala ljubljene vladarja iz srede narodov med svetovno vojsko in s tem razmere še bolj zamotala.

Narodni mir Avstriji.

Zadnje tedne smo bili Slovenci, kakor seve vsi Slovani v Avstriji, presenečeni po dogodkih, ki so se vršili v nemških političnih krogih. Vsi narodi krvave v svetovni vojski in navdušeno branijo državo do zadnjega diha. Zato pa vsi narodi pričakujejo, da vzraste iz vojne res država narodov, kjer je zajamčen manjšim narodom srednje Evrope obstoj in kulturni razvoj. Kar pa se je govorilo med Nemci zadnji čas, se je glasilo popolnoma drugače. Pravilo se je, da bo Avstrija po vojni „Deutsch-Oesterreich“. Umevno, da so se spričo teh dejstev zganili Slovani. Pa ni umevno, da listi, ki so poprej molčali, zdaj govore stvari, ki bi jih morali že poprej povedati.

„Neue Freie Presse“ namreč piše dne 19. t. m.: „Ali se naj Slovanska unija v državnem zboru obnovi? Zbrali so se zastopniki Čehov, Slovencev in Ukrajincev... Če je sestanek kal nove stranke, ki bo delala v državnem zboru skupno politiko, potem je to „skrajno neprilichen prevrat (Entgleisung)“. Države, ki so se združile zoper nas, so nameravale zrušiti avstro-ogrsko monarhijo... Ta načrt se je izjalovil... V vseh deželah je vojska ustvarila mir (Burgfrieden) med strankami, povsod delujejo krepke sile za celokupnost... V vseh avstrijskih narodih živi krepka želja, da bi vojne izkušnje premagale narodni prepir in da zmagajo pozabljene upravne in življenjske potrebe države... Skupnost Slovanov ali Nenemcev bi zrak v državnem zboru takoj skalila... Nikdo na nemški strani ni hotel napa-

dati. Nemško ljudstvo v Avstriji čuti težo denarnih in gospodarskih nalog, ki jih bo treba rešiti, ko pride mir, in po vojski hoče notranji mir...“

Čudimo se, da so Nemci mogli le en trenotek misliti: Slovani bodo molčali k temu, kar mi sklepamo! Da strmeli smo, da se je rušil mir (Burgfrieden) v dnevih, ki so več ko resni. Ali nemški politiki ne mislijo nič, da sovražnik opazuje vsako gibanje med nami? Narodni razpor je z drugimi vzroki vred povzročil vojno, in zdaj se nadaljuje brez miselnosti, z razporom pa se nadaljuje vojska! Sovražnik se veseli: „Saj ni miru v Avstriji, saj država razpada, le vztrajajmo.“ — Ali je treba kaj mozga, da se to uvideva? Menda ne! Kdo pa je začel podkopavati člen XIX. državnega zakonika — v današnjih bojnih dneh?

„Pius-Korrespondenz“ poroča, da se je dne 9. novembra vršil važen posvet krščansko-socialne stranke z zastopniki nemškega „Nationalverbanda“. „Nemški stranki sta se zedinili glede narodnih zahtev: Skupni odbor zahteva: 1. da se Avstrija in Nemčija politično, gospodarsko in vojaško tesno skleneta; 2. da se uvede v Avstriji nemški državni jezik; 3. da se ustvari delaven parlament brez zastopnikov Galicije.“

„Te zahteve“, nadaljuje „Pius-Korrespondenz“, „ki so bile nekaj zahteve le radikalnejših elementov nemško-avstrijskega ljudstva, odobrujejo sedaj vsi krščansko-socialni voditelji... Kršč.-soc. stranka, ki je izšla iz Katoliško-konservativne, je sprejela nacionalni program nemških nacionalcev.“

Kaj ta program pomeni, pojasnjuje „Tagespost“ z dne 14. novembra, ko pravi, da se bodo sedaj, ko dobi še Galicija avtonomijo, izpolnile stare želje nemških nacionalcev: parlament bo dobil nemško večino, Nemci odločilni vpliv glede uprave, šolstva in sodstva, Avstrija bo „Deutsch-Oesterreich“.

„Deutsch-Oesterreich“ pa ni več Avstrija narodov, in kaj so upravne potrebe, kaj življenjske potrebe države, tega menda ne bodo določevali vsenemški strankarski programi, naj se kujejo v Lincu ali kjerkoli že. „Delixant reges, plectuntur Achivi“, „blazni so, ki vodijo državo, vojaštvo pa krvavi“. Imejmo usmiljenje za našimi vojaki, ki stoje dan za dnem v peklenem ognju. Počakajmo, da pridejo iz vojske možje, ki so Avstrijo rešili, naj se oni potem posvetujejo. Stari temelj se je obnesel zdaj med vojno, naj ostane do konca vojne, ko bo mir, govorimo naprej. Zdaj pa podirati državne stare temelje, se nam zdi atentat proti državi.

„Škoda! Škoda“, piše „Slovenec“, „da so krščansko-socialni politiki tako prezrli misel, ki so jo še pred par tedni svetu razglašali, misel o Avstriji — državi narodov. Ali da bi vsaj ne bili zastopnikov drugih narodov tako hladno potisnili v stran! Sporazumno delo bi imelo mnogo več upanja, da doseže srečen uspeh za blagor države. Sedaj drugim narodom ne preostaja drugega, kakor

Podlistek.

Zapiski Ksenije Silenc.

Objavlja Jos. Verhnjak.

II.

(Dalje.)

Ko sem prebrala danes spis od zadnjic, sem se čudila mehkužnosti svojega tedanjega razpoloženja. Tozadevno žalovanje in čustvovanje je brezkoristno, ravnotako kakor je brezkoristno vse tarnanje o ničurnosti in ničvrednosti zemeljskih dobrin, ko vendar nihče ne uide njih časa. Duša visi do zadnjega zdihljaja na tem svetu in najbolj grenka izmed vseh je še vedno ura ločitve od tega sveta. Naravnost gnusna pa je vsa hinavščina in neodkritosrčnost našega družabnega življenja. Prej se nisem upala videti reči, kakor so v resnici, nisem imela dovolj poguma, da bi jih imenovala z njih pravimi imeni, a čemu bi se še nadalje strašila, ko je vendar že zadnji čas, da vržem od sebe krinko, ki sem jo tako dolgo nosila in v očigled smrti svoje življenje presojam. Bila sem površna žena, ljubila sem vse življenje le sebe in svojo lepoto, se zmenila za trpljenje in skrbi drugih le tedaj, če je bilo tudi moje koristi kaj zraven.

Slonela sem včeraj zvečer na divanu, pušila cigarete — zdravniki mi sedaj vse dovoljujejo — in gledala skozi okno v megleni polumrak. Prišla mi je tedaj misel popisati svoje življenje v kratkih obrisih. Vprašala sem se, čemu mi to delo, a si nisem bila jasna odgovora. Mogoče pišem celo radi koristi, ki je bo imel čitatelj teh listin. Pribijem pa vkljub temu, da mi je končno vseeno, kar se bode po moji smrti s temi papirji dogodilo. Ali pridejo v ogenj ali v koš, ali me radi njih pomilujejo ali obsojajo, vseeno mi bo. Veliko kaj

ne bom napisala, duševne zmožnosti me itak že prično zapuščati.

* * *

Štirinajst let in nekoliko čez sem bila stara, ko mi porečejo neki dan oče, da pojdem čez nekaj dni na učiteljske v mesto. Očetovega sklepa sem se močno razveselila. Čeravno kmečke hiše otrok, me je že dalje nego dve leti z vso silo vabilo ven v svet. Mogoče je bilo krivo temu vabljenju čtivo, ki sem ga večinoma skrivaj požirala. Nekaj je pa tudi moja kri povzročevala, kajti že tedaj sem bila dovolj posvetna, lišpala in opletala sem se prav rada, akoravno sem bila obenem tudi še iskreno pobožna.

Spominjam se še prav dobro, kako sem vzela oni dan desetico od svojih prihrankov, zletela ž njo v trgovino po svečo in jo nesla k mežnarju, da bi gorela na praznik pri Marijinem oltarju. V treh dneh je bila namreč Mala Gospojnica, in sklenila sem, da pojdem tedaj kot v slovo od doma tudi k zakramentom.

Tekom teh dni sem zgodaj vstajala, hodila ven na travnik in premišljevala, kar sem storila od zadnje spovedi. Čez dan sem tuintam priskočila deklam na pomoč, ki so se čudile moji postrežljivosti. A meni se je zdelo vse premalo. Kakšno večjo žrtev bi bila rada storila! A kakšno? V sosedni bajti je stanovala dninarica s kopo otrok in izvedela sem, da je žena bolna in da se jim slabo godi.

Kako vesela sem bila te novice! Udrla sem v sobo, k postelji, zgrabila ves svoj prihranjen denar — bilo ga je silo malo — poškopila se z blagoslovljeno vodo, se prekrižala in hajd h koč. Odprla sem duri napol, da me ne vidijo, vrgla zavitek denarja v hišo in jo odkurila spet nazaj. S strahom, a tudi z največjim veseljem v srcu.

Zvečer sem molila v teh dneh po običajnem

roznevmencu še vedno tudi nekaj iz molitvenika. Mati mi niso rekli ničesar, a videla sem, da me od strani z rosnimi očmi ogledujejo. Imela sem tudi tovarišico, ki sem jo nekoč v šoli razžalila, ko sem jo zbadala radi njenih rdečih las. Pisala sem ji pismo in jo prosila odpuščanja. Naš pastir ji je pismo prinesel, a ona mi je odpisala, da mi nima ničesar odpuščati, da je le ona vsega kriva in da ji naj jaz odpustim. Jokala sem se ginjenosti, ko sem brala to pisemce.

Na predvečer praznika sem si umila glavo in noge, in s priporočilom k angelju varihu na ustnih, sem sladko zaspala. Prihodnje jutro, ko sem stopila k spovednici, se mi je zdelo duša tako črna in omadeževana, da sem skoro onemogla. Zato se pa tudi ne da primerjati nobeno blaženstvo na svetu z občutkom, ki sem ga imela pokleknivši očiščena in lepa h kamnati mizi in pričakovala prihod svojega Boga.

Domugredè sem vsakogar pozdravljala, globoko in ponižno sem se klanjala in stopala na stran, v blato, ter puščala lepšo pot onim, ki so me srečali. Pozneje sem se parkrat spominjala teh dogodljajev, a imela sem zanje vedno le prezirljiv zasmeh, imenujoč svoje tedanje razpoloženje otroško domišljavost. Spremenila sem se namreč tekom let na zunaj in na znotraj in manjkala mi je vsa možnost umevanja takšnih reči. A, danes vem, da mi je igrala tedaj v duši godba, kot pozneje nikdar več, da mi je pela duša pesem, s katero se ne more meriti nobena posvetna skladba.

Teden pozneje sem prišla v samostan in sem v njem preživela štiri leta. Iz te dobe nimam zaznamovati važnejših zunanjih podatkov, važna je ta doba zgolj za moj notranji razvoj. Kajti, ko sem stopila iz samostana, je bila moja glavna izobrazba dogotovljena, le tuintam sem jo še v šoli življenja popravljala. (Dalje sledi.)

da se združijo tudi sami in si sami začrtajo svoj avstrijski program.

To se razume, da se moramo združiti tudi Slovenci. Ko gre za Avstrijo in njeno bodočnost, gre tudi za nas in bi bilo blazno, če bi mi s prekrižanimi rokami ob strani stali in čakali, naj drugi za nas mislijo in sklepajo, kako in kaj... Jasno je pa tudi, da naša zveza ne sme ostati osamljena, temveč da moramo iskati stika in zveze z vsemi drugimi slovanskimi strankami v Avstriji. Tudi s strankami drugih avstrijskih narodov bi se morala doseči zveza. Tu ne gre za nobeno zvezo proti komurkoli, ampak le za zvezo narodov, ki hočejo vsi eno ter isto: svobodno, mogočno in vsem pravično Avstrijo. Take Avstrije ne more biti brez sporazuma narodov, a narodi se bodo sporazumeli le, če se da vsakemu svobodna beseda, da odloči nazadnje skupna pamet in pravica, kako bo najbolje za vse.

„Slovenčev“ velepomembno izjavo je vsa slovenska javnost najtopleje pozdravila, in kakor se poroča, so besedam sledila že dejstva.

Politični pregled.

Češke stranke združene.

V državni zbornici se je 15. t. m. vršilo posvetovanje zastopnikov čeških strank. Udeležili so se: za agrarce Stanek in Udržal, za mladočehe dr. Tobolka, za češke socialne demokrate Tušar, za neodvisne češke poslance dr. Stransky, za češko katoliško-narodno stranko Hruban. Posvetovali so se o važnih političnih vprašanjih in vzeli poročila o pogajanjih za ustanovitev enotnega češkega kluba na znanje. Dne 18. t. m. so zastopniki vseh čeških strank sklenili v pragi ustanoviti enotni češki klub „Česki Svaz“, sloneč na podlagi majoritetnega načela. V oglašju se povdarja, da so ljudski zastopniki sledili le klicu naroda in da je ta korak v interesu staroslavne dinastije in zgodovinskega poslanstva Avstrije, ki predvsem sloni na skupnosti in nadeljivosti svojih kraljevin in dežel ter na absolutni enakopravnosti vseh narodov.

Združenje nenemških strank.

V državni zbornici se je 15. t. m. vršilo tudi posvetovanje zastopnikov nenemških strank državnega zbora. Za češke stranke so bili navzoči Udržal, Stanek, dr. Tobolka, Tušar in dr. Stransky, za Slovence dr. Korošec (kot sklicatelj), dr. Krek in prof. Jarc, za Maloruce Čeheljsky in dr. Trilovsky, za Romune Simionovici. Glavni predmet za posvetovanje so bila aktualna vprašanja; zlasti pa avtonomija Galicije in vpliv tega ukrepa na bodoče postopanje poslancev v parlamentu. Ugotovilo se je, da so vsi navzoči edini v nazoru, da se morajo vsa ustavna in narodnostna vprašanja reševati parlamentarnim potom in da je ravno na ta način mogoče najbolje pospeševati stališče monarhije kot velesile.

Kako je z vojsko.

Naše čete zavzele Craiovo — Srbi in Francozi pa Bitolj.

Dolgo in krčevito so se držali Romuni v gorah na severni meji Romunije. Delali so besne protisunke, da bi naše zadržali. V dolini Jiu na naše začasno nazaj potisnili. Naše pod vrhovnim vođstvom nadvojvode Karola Franca Jožefa stoječe čete pod Falkenhaynom so dobile ojačenje in z nezlomljivo silo začele tam zopet prodirati. Izvojevale so si dohod v valaško ravnino. Pri Targu-Jiu se je bila odločilna bitka. Sovražnik se je moral umakniti. Dne 21. nov. dopoldne so naši zasedli Craiovo, glavno mesto zapadne Valahije. S tem so odrezali romunski armadi pri Oršovi edino železniško zvezo in umikanje.

Pa tudi dalje vzhodno, južno od prelaza Roten Turm prodira ob reki Aluti druga Falkenkaynova armada. Na črti Ramnicu-Valcea-Campolung se Romuni besno upirajo in delajo mestoma celo napade z močnimi četami. To kljub temu, da so naši z zavzetjem Craiove Romunom 80 kilometrov južno od Ramnica za hrbtom Romunov. Železnica Ramnicu-Slatinu za umikanje ni več uporabna. Morda računajo Romuni na rusko pomoč, ki za zapadno Valahijo prihaja prepozno. Ždi se, da nameravajo Rusi med Ruščukom in Črnovodo udariti čez Donavo na bolgarska tla, pa naši uspehi v Valahiji bodo morda njihov načrt uničili. Dejstvo, da se je Mackensen v Dobrudži umaknil nazaj, morda na črto Črnovoda-Konštanca, govori za našo domnevo.

Na macedonskem bojišču se je Sarraiolemu levemu krilu posrečilo zavzeti višino 1212 m severnovzhodno od Čegla, nakar so se nemške in bolgarske čete umaknile severno od Bitolja in zavzele nove postojanke. Došle so nove nemške

čete. Sarraiolemo levo krilo, sestojče iz treh francoskih in šest srbskih divizij, je na prostoru med reko Črno in Prespanskim jezerom začelo zopet prodirati. Začela se je razvijati severno od Bitolja nova velika bitka.

Na ruskem bojišču ni bilo posebnih dogodkov. Ob Aneri nadaljujejo Angleži svojo ofenzivo. Njihov napad južozapadno od črte Serre-Grandcourt je doživel krvav poraz. Angleži so le malo pridobili na ozemlju. Iz zapadnega dela Grandcourta so bili Angleži v boju z ročnimi granatami vrženi celó ven. Angleži nadaljujejo z artijerijskim obstreljevanjem. Francozi so južno od Saillisel začeli napadati gozd St. Pierre Vaast. Bili so ponovno odbiti.

Na italijanskem bojišču so naši vzeli Italijanom vzhodno od Gorice en jarek, ujeli 5 oficirjev in 475 mož ter zaplenili 7 strojníc.

V Vipavski dolini je bil južno od Bilj zavzet italijanski jarek ter ujeti 4 oficirji in 120 mož. V globokih vrstah so Italijani napravili tam 20. t. m. protinapad, ki pa je bil odbit. Sicer na italijanskem bojišču ni nobenih izprememb.

Vesti o miru z Rusijo.

Petrograd, 17. nov. (Kor. ur.) Zunanji minister je poslal zastopnikom Rusije pri zaveznih silah sledečo brzojavko: Glede vesti o nekih menda tajnih pogovorih, ki da se med Rusijo in Nemčijo nadaljujejo, katere so bile pred kratkim razširjene po časopisju gotovih dežel v ta namen, da bi prišlo do posebnega miru, vsled njihove trdne vztrajnosti ruska vlada ne more ostati brezbržna.

Cesarski vladi je natem, da najodločneje izjavi, da morejo te brezmiselne vesti podpirati le cilj sovražnih dežel. Rusija bo tesno zvezo, ki jo veže s svojimi hrabrimi zaveznicami, nedotaknjeno ohranila in je daleč od tega, da bi mislila na sklep posebnega miru in hoče na njihovi strani boriti se zoper skupnega sovražnika, ne da bi najmanjše popustila, do trenutka končne zmage. Nobeni sovražni poizkusi ne bodo mogli nepreklicnega sklepa Rusije omajati.

Naroča se vam, da skrbite, da se to v najširši javnosti raznese in da o vsebini brzojavke obvestite vlado, pri kateri imate poverilnico.

Rusija protestira.

Kakor poroča ruska brzojavna agentura, so dobili diplomatični zastopniki Rusije nalog, da vložijo pri vladah, pri katerih imajo svoje poverilnice, svoj protest zoper ustanovitev poljskega kraljestva kot kršenje mednarodnih pogodb. Imenovana agentura objavlja poročilo:

„Nemška in avstro-ogrška vlada porablja začasno zasedenje dela ruskega ozemlja po svojih armadah v to, da razglašate ločitev poljskih zemelj od ruske države in izpremenitev v neodvisno državo. Naši nasprotniki očitno hočejo na Rusko-Poljskem dobiti rekrute, da izpopolnijo svojo vojsko. Cesarska vlada vidi v tem činu Nemčije in Avstro-Ogrske novo kršenje temeljnih načel mednarodnega prava, ki prepovedujejo, siliti prebivalstvo od vojaštva zasedenih krajev, da bi zoper svojo lastno domovino dvignilo orožje. Ta čin smatra kot neveljaven. Že dvakrat od začetka vojske se je Rusija izrazila o bistvu poljskega vprašanja in njuni nameni vsebujejo ustanovitev Vsepolske, ki bi obsegala vse poljske zemlje, bi ob koncu vojne imela pravico, svoje narodno, kulturno in narodnogospodarsko življenje na temelju samouprave postaviti pod žezlo ruskega vladarja, in ki bi ohranila načelo državne enote. Ta sklep našega vzvišenega gospoda ostane nepremakljiv.“

Poljska ustava.

Poljska dobi v kratkem svojo ustavo. Volila bo sedemdeset poslancev po proporcju in sicer indirektno. Poslanci izvolijo 8 članov državnega sveta, štiri pa imenuje guvernér.

Odmevi na Pruskem.

Berolin, 17. nov. (Kor. ur.) V poslanski zbornici je bil stavljen predlog: S proglasitvijo samostojnega kraljestva Poljske je bil s privoljenjem odgovorne kraljeve državne vlade, ne da bi bil deželni zbor dobil priložnost, povedati svoje misli, storjen korak, ki se tiče najvažnejših življenjskih interesov pruske države. Zbornica pričakuje, da bo pri ureditvi nove države, prosto urejajoče svoje kulturne in narodne razmere, trajno zasiguran vojaški, gospodarski in splošno politični vpliv Nemčije v poljskem kraljestvu. Zbornica si k temu koraku, ki se dotika interes poljske govorečih Prusov, pridržuje svoje stališče. Že danes pa izjavlja, da ni mogoča nobena ureditev notranjih razmer v nemški vzhodni marki, ki bi mogla ogroziti nemški značaj s prusko državo neločljivo zvezanih in za obstoj ter moč Prusije in Nemčije neobhodno potrebnih vzhodnih provinc.

Pri debati o tem predlogu 20. t. m. je notranji minister Loebel izjavil, da je pruska državna vlada seveda za svoj del odgovorna za dejstva, ustvarjena po novembarskem manifestu zveznih vladarjev ter trdno upa, da bo ta korak za Nemčijo koristen. Poljska država bo z Nemčijo in Avstro-Ogrsko najtesneje združena in tako je upati, da bo varnost in moč Nemčije na vzhodu trajno utrjena in ojačena. Svoji narodni nalogi na vzhodu, vzdrževanje in varstvo nemštva, bo pruska država ostala zvesta. Nemci in Poljaki so se v tej vojski zblizali in se bodo s poljsko narodno državo še bolj.

Zunanji Poljaki.

Ženeva, 20. nov. Prihodnje dni bodo v Rimu, Parizu in Londonu zborovali Poljaki, da napravijo enoten sklep, kako se bodo zadržali z ozirom na proglasitev poljske države po centralnih državah.

Raznoterosti iz vojne.

Nemška podmorska ladja „Deutschland“ se je po poročilu iz Londona z dne 18. t. m. povrnila nazaj v pristan, ker je zadela na tovorno ladjo, ki jo je spremljala. Tovorna ladja se je potopila. Z njo je utonilo sedem mož posadke. Kapitan se je rešil z rešilnim pasom, ki so mu ga vrgli z „Deutschland“. Če je bila „Deutschland“ kaj poškodovana, se ne ve.

Junaku čast. Wolffov urad poroča: Ob Sommi je dne 11. t. m. vrgel sovražni letalec za našo črto venec in dvojno pisanje: Prvo v spomin na stotnika Bölckea, našega hrabrega viteškega nasprotnika! Od kraljevega angleškega letalskega kora pred to fronto. Upamo, da najdete ta venec, obžalujemo pa, da prihaja tako pozno. Vreme nas je oviralo, da ga nismo mogli prej poslati. Žalujemo z njegovimi svojci in prijatelji. Vsi pripoznavamo njegovo hrabrost. Pozdravite, prosim, stotnika Efnala in poročnika Longa od škadrona Morane. J. Seaman Green, poročnik. — Dotično armadno višje poveljstvo je poslalo venec in oba pisma starišem stotnika Bölckea.

Ruska linjska ladja „Imperatrice Marija“ se je po poročilu ruskega admiralnega štaba ponesrečila. Dne 20. m. m. je na njej nastal požar, ki je povzročil eksplozijo. Požar je nastal v shrambi za olje in je kljub vsem naporom dosegel municijske shrambe. Ladja se je potopila. Štirje častniki in 145 mož je utonilo, 64 jih je pa vsled opeklin umrlo. Ladja leži na plitvem kraju pri Sebastopolu. Upajo, da jo rešijo.

Stiska v Siriji? Poročilo iz Pariza (Havas) pravi, da se je sirski pisatelj Ghekri Ganem obrnil na nevtralne za pomoč stiskani Siriji, kjer da je dosedaj umrlo vsled lakote 150.000 prebivalcev. Apelira zlasti na Ameriko, Španijo in papeža, da bi se mogla poslati v Sirijo živila in denar.

Italijanske čete so bile po laških poročilih nanovo izkrcane v Solunu.

Strašna eksplozija v Arhangelsku. Ruski časopis v Arhangelsku poroča z dne 17. t. m.: V torek zvečer se je mesto zelo prestrašilo. Po strašnem polomu se je opazil ves pristan v plamenih. Ob 1/4 je kakor na znamenje zletelo v zrak sedem municijskih ladij. Eksplozija je bila tako silna, da so železni ladijni kosi do 700 metrov daleč zleteli. Pristan je bil podoben ogenj bluvajočemu vulkanu. 37 skladišč je do tal uničenih. Škoda znaša več milijonov rubljev. — Po poročilih ruskih mornarjev je bilo 150 mož ubitih in kakih 650 ranjenih.

Francoski letalec je 17. t. m. poletel nad Monakovo na Bavarskem. Ob 8. uri zjutraj je poletel, opoldne je došel nad Monakovo, vrgel po francoskem uradnem poročilu več bomb na kolo-dvor v odgovor na bombardiranje neutrjenega mesta Amiens in je nato pristal v Santa Lona di Piave, 20 km severno od Benetk, ko je bil preletel Alpe. Preletel je 700 kilometrov. Nemško poročilo pravi, da je napravil le malo škode na materialu.

V. vojno posojilo.

Po daljšem presledku stopa država vnovič do svojih podanikov, da v obliki vojnega posojila naberejo novih sredstev za vojne potrebe, za uspešno nadaljevanje in častno zaključenje vojne. Nobenega davka, nobene žrtve se ne zahteva, ampak prostovoljno posojilo, katerega se bo vsak brez ozira na patriotičen namen tem raje udeležil, ker nudi novo vojno posojilo udeležencem naravnost sijajno obrestovanje naložene glavnice.

Kakor zadnje vojno posojilo bo tudi novo izdano v dveh tipih in sicer v 40 letnem 5 1/2% amortizacijskem državnem posojilu po kurzu K 92'50 in v 5 1/2% dne 1. julija 1922 vračljivih državnih zakladnicah po kurzu K 96'50

Amort. drž. posojilo se bo vračevalo potom izžrebanj z nominalnim zneskom tekom 40 let pričenši l. 1922 in bo l. 1956 v polnem znesku poravnano. Posestnik teh papirjev ni deležen tedaj le ugodnega obrestovanja za dolgo vrsto let, temveč se mu nudi pri izžrebanju tudi lep dobiček na kurzu. Rentabiliteta amort. posojila znaša:

na pr. v slučaju žrebanja l. 1922	7·31%
" 1931	6·36%
" 1946	6·09%
" 1956	6·03%

Ta vrsta novega vojnega posojila je vsled tega posebno primerna za kapitaliste in hranilce in sicer tudi za male hranilce, kajti posamezni papirji bodo izdani tudi v komadih po 50 K.

Na drug način se bo vršila amortizacija 5½% drž. zakladnic. Te bodo namreč v celoti že 1. jul. 1922 z nominalnim zneskom vračljive in so vsled tega tudi primerno dražje. Njih rentabiliteta znaša, ako vpoštevamo dobiček na kurzu, 6·40%. Najmanjši znesek, ki ga je mogoče v teh papirjih naložiti, je 1000 K. Po vsej svoji naravi so tedaj državne zakladnice namenjene kapitalu, ki mora ostati več ali manj mobilan.

Subskripcija na novo vojno posojilo, ki se je pričela 20. t. m., se konča 16. dec. t. l. in se vrši enako kakor prejšnja posojila pri vseh večjih bankah itd. Vplačati se mora takoj ob prijavi 10% nominalne vrednosti, dne 16. januarja 1917 in 16. febr. 1917 po 20%, dne 16. marca 1917 25% in dne 16. aprila 1917 ostanek. Le zneske do 200 K je treba takoj pri prijavi popolnoma poravnati.

Razne olajšave, ki so jih banke že pri prejšnjih posojilih dovoljevale svojim subskribentom, veljajo v polni meri tudi pri novem posojilu. Tako na pr. morejo dobiti subskribenti za subskripcijo potrebna pojasnila proti zastavi vrednostnih papirjev po znižani obrestni meri 5%. Vsak lahko tedaj subskribira več kakor v trenutku premore in s tem že sedaj naloži bodoče prihranke v vojnem posojilu.

Z ozirom na to bo gotovo vsak z veseljem porabil priliko tako plodonosne naložbe, ki vsebuje v sebi obenem dokaz trdne volje vsakega posameznika, dati državi na razpolago vse, česar v svoji sili rabi. Denar, ki ga država sedaj potrebuje, ostane v naših deželah in prihaja le nam samim zopet v prid; zato nič strahu, da bi posojilo ne bilo varno. Naša država je varen dolžnik. Kako se je to prepričanje med občinstvom že vkoreninilo, dokazuje najbolje dejstvo, da je vspeh zadnjega vojn. posojila narastel od 2·2 milijard kron pri prvem vojnem posojilu na 4·5 milijard kron.

Povdariti še moramo, da je velike važnosti, da podpisujemo vojno posojilo izključno le pri svojih domačih zavodih, kajti le na ta način bo mogoče na pristojnih mestih dokazati, v kaki meri se je naš narod udeleževal financijelne pomoči državi. Na fronti so naši vojaki že ponovno dokazali, kaj premoremo. Zato rojaki v zaledju podpisujte vojno posojilo, kolikor kdo more.

V Celovcu je med drugimi oficijelno mesto za subskripcijo Podružnica ljubljanske kreditne banke, ki daje radevolje ustmeno in pismeno vsa morda še željena pojasnila.

Pritožba kmeta.

(Piše koroški kmet.)

Na kmetih, v dolinah kot v gorah, dela zdaj kmet z jako veliko težavo, ker ni delavskih moči; kar se pa s težavo vendar še vseje in sadi, nam oškoduje divjačina.

Ali bi ne bilo mogoče, da bi vlada pritiskala na velike in majhne love, da bi se postrelilo veliko večje število jelenov, divjih koz in srn, ki nam delajo velike škode in so čisto nepotrebni. Kmetje moramo oddajati mlado živino, tudi suho in še celo molzne krave; prišli bodemo ob živino in vsled tega tudi kolikortoliko ob kmetije, ker večina gospodarjev bode, ko nastane mir, brez živine. Kmet brez živine je pa toliko kot nič.

Vlada naj zdaj pomisli, kaj je bolj potrebno — paša za živino, to se pravi živinoreja ali zverinjaki in lov. Naj se zračuni zdaj, koliko stane govedo, predno je štiri leta staro — tri leta mora biti staro, da je za rabo ali da koristi kmetu. Koliko stane hrana in vsakdanja plača tistega, ki opravlja živino; naj se zračuni eno leto, dve, tri in celo štiri leta. Koliko stane mrva, seno in slama? Jelen, divja koza in srna pa ne stanejo nič, pač pa delajo kmetu silno škodo. Koliko se oblast trudi, da bi se vsa zemlja dobro obdelala, da bi se kmetijstvo dobro izrabilo. Klavne žirine primanjkuje; saj imamo tri brezmesne dneve. Krme je premalo. Koliko težkih bremen kmetje radevolje nosimo, samo da v vojski vdržimo. Le na eno je vlada pozabila, kar bi bilo najbolj potrebno, da se obvaruje škoda na poljskih pridelkih. Med vojsko se je divjačina strahovito pomnožila in dela na polju čudno škodo. Tu bi naj oblast nekaj ukrenila. Ali naj bi bili imejtelji lova dolžni, postreliti večje število divjačine, ali pa naj bi bil lov prost. Vemo, kako v tem oziru poročajo imejtelji velikih lovov, toda oblast se naj drugod prepriča, če tista poročila odgovarjajo dejstvu.

Srne popasejo tudi mnogo trave, kmetje pa tudi o vojski ne smemo pasti, če grof ali baron to prepove. Že v mirnem času so bile v nekaterih krajih v tem težave. Če je vse drugo mogoče storiti potom odredb, zakaj bi ne bilo mogoče za čas vojske tudi to dvojno, ki bi bilo v veliko korist države in kmeta, tega stebra države. Boljše je, če se postreli 50 srn ali divjih koz, ki delajo le škodo, kakor pa če se vzame kmetu le ena molzna krava. Merodajni krogi naj o tem resna premišlujejo!

Dnevne vesti.

Duhovniške vesti. Vlač. g. Jožef Feinig, provizor v Melvičah, je prestavljen kot provizor na Javorje in vlač. g. Lovro Božič, provizor v Apačah v Melviče.

Prevz. knez in škof dr. Hefter so se odpeljali h konferencam avstrijskih škofov na Dunaj.

Smrt na bojišču. Dne 18. oktobra je padel pri naskoku na Pasubiu (2081 m visoko) poročnik Franc Kovač iz Lipaljevsi v Kanalski dolini. Zaboden je bil z bajonetom v glavo. Padli junak je bil Slovenec in je po dovršenem sedmem gimnazijskem razredu odšel k vojakom in je med vojsko napravil vojno maturo.

Dr. Jesenko pozdravlja iz ruskega ujetništva v Skobelovu v Srednji Aziji vse prijatelje in znance. Je zdrav, misli veliko na drago domovino ter z velikim hrepenenjem pričakuje dneva svidenja, na katero upa v najboljšem slučaju po preteku leta.

Saša Železnikar, bivši urednik Soče, nam je zopet pisal iz ruskega ujetništva karto. Pravi, da je zdrav in dobre volje, čeravno je brez solda, suša pa prav egiptovska. Pozdravlja vse svoje prijatelje in znance. Pravi tudi, da ima malo upanja, da dobimo to karto.

Vojne mature na celovski gimnaziji so se letos novembra meseca udeležili sledeči slovenski enoletni prostovoljci: Nadrag Vekoslav iz Blač pri Beljaku (7. pp.), Sablačan Avguštin iz Šmar-

jete v Rožu (7. pp.) in Urbanc Peter iz Sv. Štefana na Zili (78. pp., Osijek). — Vsi trije so dobili spričevala zrelosti enoglasno.

Namesto venca na grob dragemu prijatelju ravnatelju Milanu Drahslerju so darovali Podpornemu društvu za slovenske dijake koroške: Gosp. poročnik Gril 5 K, vlač. g. voj. kurat Lovšin 20 K, g. poročnik Štempihar 20 K, g. dr. Rožič z gospo 10 K, g. Hugon Hinterlechner 4 K, g. dr. Bavdek 2 K, g. V. Lapajner 2 K, g. dr. M. Hrašovec 3 K, g. Tepina 6 K, g. F. S. 5 K, skupaj 77 K.

Iz Celja nam poročajo: Domobrnsko sodišče v Gradcu je izpustilo nedavno v Celju aretiranih 6 dijakov, ki so mu bili izročeni radi zločina motenja javnega miru, ker so peli „Hej Slovenci“. Dijaki so se po dvanajdnevem neprostovoljnem bivanju v Gradcu zopet vrnili v Celje.

Drašče ob Zili. Žalostno so peli zvonovi dne 16. t. m., ko smo polagali v mater zemljo rajno Uršcevo Franco. V najlepši dobi, v 17. letu njenega življenja jo je ugrabila kruta smrt iz srede njenih dragih, po dolgi, hudi bolezi. Revica je veliko trpela, ker je hiralna tuberkulozi, a nisi čul pritožbe iz njenih ust, vsa udana v voljo božjo je prenašala svojo bolezen. Rajna je bila jako pridno in pošteno dekle, dobra, skrbna hči in sestra. V ginljivih besedah so se poslavljali od nje, v zastopstvu vlač. g. gorjanskega, vlač. gospod Warmuth in jo slikali za vzgled njenim tovarišicam, ki so jo spremljale na zadnji poti in jo prinesle do gomile. Obilna udeležba njenega pogreba naj bo žalujoči materi vdovi, njeni sestri in bratom v tolažbo in olajšavo. Ti pa, draga Franca, uživaj mir nad zvezdami! — Te dni je prišla tudi žalostna vest z Nemškega, da je umrl v ruskem ujetništvu Mihael Koller, pd. Kvanfar. Zapušča mlado ženo in dva otročiča. Bila mu lahka, mrzla ruska zemlja!

Št. Rupert pri Velikoven. (Vabilo.) Tukajšnja Marijina družba bo dne 8. decembra t. l. na god Marijinega brezmadežnega spočetja obhajala petletnico svojega obstanka najslovesneje po sledečem sporedu: ob 6. uri zjutraj svitna sv. maša, ob ½9. uri slavnostna pridiga, govori č. g. dr. Gregorij Rožman, profesor bogoslovja, slovesno sprejemanje novih članic in peta sv. maša s skupnim sv. obhajilom članic Marijine družbe. Popoldne ob 2. uri vojna pridiga, govori g. prof. dr. Rožman, in blagoslov. Po blagoslovu se vrši v šolski telovadnici slavnostna predstava, predstavljala se bo „Fabiola in Neža“, igra s petjem v štirih dejanjih, in „Čašica kave“, šaloigra v enem dejanju. Pobirala se bo tudi vstopnina, katerè čisti dobiček je namenjen za Rdeči križ in za božičnico za naše vojake. Slovenci in Slovenke, posebno slovenska dekleta, pridite v prav obilnem številu!

Kazaze. (Na grob dvema vrlima gospodarjema.) „Kratki so dnevi človekovi, število njegovih mesecev je v tvoji oblasti; določil si meje, katerih ne more prestopiti,“ tako beremo v sv. pismu, da je govoril Job Bogu. Minuli so so določeni dnevi življenja, prišla je zadnja ura, in smrt nam je vzela v pondeljek, dne 6. t. m., zopet enega naših najboljših mož, Jožefa Kovača pd. Rutnikovih očeta v Kazazah. Komaj 6 tednov je minulo, odkar smo položili k večnemu počitku cerkvenega dobrotnika, starega Kolirjevega očeta, Jakoba Faleja, kateremu je sedaj tudi že rajni Rutnik stesal še mrtvaško rakev in kateremu je potem on prvi sledil v deželo mrtvih. Ni ju več med nami, njiju, ki sta se v življenju tako ljubila, podpirala, obiskovala, tolažila in kratkočasila s pogovori o gospodarstvu in prošlih dneh. Oba sta bila rodoljubna moža, delavna, podjetna, miroljubna in priljubljena pri vseh ter spoštovana, moza onega značaja, kakršnega so bili naši v Gospodu poč-

V. vojno posojilo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

sprejema kot

oficijelno subskripcijsko mesto

prijave po originalnih pogojih in daje vse dovoljene olajšave.

vajoči rajniki n. pr. stari Rogačevi, Beclnovi, Peručevi, Uštarjevi, Kosovi oče in drugi, ki so v zadnjih letih umrli. Oba sta mnogo delala, se trudila in trpela, da sta svoji hiši preustrojila in svoji posesti povečala. Oba sta bila svoj čas tudi cerkvena kjučarja, in Rutnik je še do zadnjih let s svojim lepim, donečim glasom-basom sodeloval tudi pri cerkvenem petju. Dočim je Kolir rad hodil svoje dni na živinske semnje daleč doli na južno Štajersko, se je Rutnik bolj pečal z vsakovrstnim samopriučanjem rokodelstvu: bil je tesar, mizar, zidar, pečar, kolar in sodar obenem in ga bodo vsled tega gospodarji pri napravi raznega gospodarskega orodja zelo pogrešali. Zlasti pa sta bila oba verna, krščanska moža, Bogu in cerkvi otroško vdana. Kolir je kupil cerkvi nov kelih za praznike, Rutnik pa je pri raznih delih pri cerkvi vedno rad pomagal, prihajal vsaki dan k sv. maši in molil poprej sv. rožni venec pri sv. daritvi in raznih pobožnostih. Oba sta prejela rada sv. zakramente, katere sta imela milost prejeti tudi v poslednji uri, katera je bila obema lahka, prijetna in brez hudih bolečin. Oba sta bila člana več bratovščin in v njunih hišah si našel le krščanske knjige in časopise. Oba sta umrla kot vdovca, prvi star 82 let, drugi star 69 let ter zapuščata potomce, prvi enega sina-naslednika, drugi petero še deloma nedoraslih žalujočih otrok, od katerih najstarejši sin služi v vojski pri koroških prostovoljnih strelcih. Ni čuda vsled tega, da sta tudi oba imela veličasten pogreb, katerega se je udeležilo pri obeh izredno veliko ljudi od blizu in daleč, pogreba Rutnikovega očeta tudi g. župnik iz Vogrč ter g. nadučitelj iz Šmihela in domači g. šolski vodja. In v zadnje slovo je domači g. dušni pastir obema govoril primeren mrtvaški govor ter so slednjemu cerkvene pevke zapele pred hišo in na grobu nekaj žalostink. Vse ostale naj tolaži Bog! Vidva pa, draga rajnika, sta se tukaj ločila, želimo vama, da sta se tam spet našla. Nam vsem pa ostaneta do smrti v spominu.

Korte. Nova vozna pot v Korte bo stala približno 120 tisoč kron, ne pa 20 tisoč kron, kot se je pomotoma v oktobri številki obvestilo, in bo morala precejšno svoto tudi dežela darovati.

Raznoterosti.

Požari v celjski okolici. Prebivalstvo v celjski okolici je v velikem strahu. Vsako noč skoraj zaplami na tem ali onem kraju. Neznani ali morda neznani požigalci zažigajo poslopja že itak vsled vojske hudo trpečim kmetom. Požigalec je tako predrzen, da naznanja požige po pismih, ki jih pušča po javnih prostorih. Pred kratkim je pustil v Vojniku pismo, da bo tam gorelo. Stražili so tam celo noč. Isto noč je pa gorelo nedaleč vstran od Vojnika v Škofji vasi. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje nekega posestnika. Pri vseh požigih se je ogenj s tako naglico razširil, da ni bilo mogoče gasiti. Pravijo, da ima požigalec posebno požigalno sredstvo, ki razneti požar, ko je zločinec že kje na varnem. Dosedaj se še menda ni posrečilo dobiti pravega zločinca. Aretirali pa so že štiri osebe.

Henrik Sienkiewicz †. Dne 15. t. m. zvečer je umrl v Vevey v Švici najslavnejši poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz. Poznal je dobro zgodovino svojega naroda in je ovekovečil poljska junaštva v svojih slovečih, svetovno znanih zgodovinskih romanih „Z ognjem in mečem“, „Potop“, „Pan Volodijovski“ in „Križarji“. Med njegova najboljša dela štejejo tudi romane „Quo vadis?“, „Rodbina Polaneških“ in „Brez dogme“. Sienkiewicz je bil zelo plodovit pisatelj. Njegovo zadnje veliko, menda nedovršeno delo je poljsko-narodno zgodovinsko delo „Legiony“. V svojih delih kaže globoko ljubezen do svojega naroda in do katoliške cerkve, katere zvest sin je bil vse svoje življenje in se ravno v tem razločuje od mnogo drugih slavnih pisateljev. Poljski narod je svojemu duševnemu velikanu poklonil posestvo v Kielecki guberniji. Med vojno je šel v Švico, kjer je s poljskim glasbenikom Paderewskim organiziral pomožno akcijo za Poljsko, opustošeno po vojski. Njegova smrt je za Poljake bridka izguba.

Daj nam mir, Gospod!

Enoglasna pesem s harmonijem ali orglami. Partitura 35 h pri skladatelju A. Kosi, šolski ravnatelj, Središče, Štaj. (V znamkah!) Istotako se dobi pri njem „Nab. ljudske pesmi“ I. in II., znižana cena à 80 h.

Tužnim srcem naznanjam svojim prijateljem in znancem, da smo v torek, 14. t. m., izročili materi zemlji zemske ostanke blage in skrbne moje sestre

Micke Smodej

v Šmartnu v Rožni dolini na Štajerskem.

Gg. duhovnim sobratom, ki so jo poznali iz časa njenega bivanja v Timenici, jo priporočam v pobožno molitev.

Celovec, dne 22. novembra 1916.

Fr. Smodej.

Zahvala.

Za vse srčne dokaze iskrenega sočutja med boleznijo in povodom prebride izgube našega predragega

Milana Drahsler

dirigenta podružnice Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

za mnogoštevilno spremstvo blagopokojnega na zadnji poti ter za krasne vence, izrekamo vsem našo najiskrenejšo zahvalo.

Rodbina Drahsler.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, proš v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmár Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

C. kr. avstrijski vojaški vdovski in sirotinski zaklad

pod Najvišjim pokroviteljstvom Njega cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva.

Oddelek: **Vojno zavarovanje.**

Deželni urad: **Celovec.**

Podpisujte vojno posojilo!

Podpisovanja 5. vojnega posojila naj bi se vsakdo udeležil. Nihče naj se ne izključi; vsak naj po močeh pomaga.

Vojno posojilo je zato, da olajša našim vojakom na bojišču boj in hitro zmago.

Kdor hoče sijajno zmago domovine in skorajšnji mir, mora podpisati vojno posojilo.

V vojnem posojilu je denar najmanj tako varno naložen in donaša pri tem veliko višje obresti kakor kaka druga prvovrstna naložba glavnice.

Kdor se ne posluži te prilike in po močeh ne podpiše vojnega posojila, ta zanemarja svoje dolžnosti do domovine in do naših hrabrih vojakov na bojišču; škoduje si pa tudi sam, sovražnik je svojega lastnega denarja.

C. kr. avstrijski vojaški vdovski in sirotinski zaklad je po svojih deželnih in okrajnih uradih ter po zaupnih močeh svojega vojnogavarovalnega oddelka vsem osebam, ki hočejo podpisati vojno posojilo, na razpolago in brezplačno oskrbuje vse s podpisovanjem zvezane korake.

Porabite v to od nas položene podpisovalne formularje! S tem podpirate vdove in sirote na bojišču slave padlih in po vojni oškodovane, ne da bi Vam povzročilo to le en vinar stroškov.

C. kr. avstrijski vojaški vdovski in sirotinski zaklad.

Oddelek: **Vojno zavarovanje.**

Deželni urad: **Celovec, Paulitschgasse 15.**

Prazne vreče kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje najdražje

trgovska firma

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko
(Kranjsko).

Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

Dobro vino (tudi za sv. maše)
in kislo vodo

„Silva“-vrec

razpošilja po povzetju

A. Oset posestnik in lastnik **Guštanj**
slatine, pošta
Koroško.

NB. Kupim vse vrste steklenice, sode in stare ter nove zamaške.

Kdor hoče svojcem na bojišču s posebnim

praktičnim darom

napraviti veliko veselje, naj naroči mojo poceni

garnituro za bojišče

obstoječo iz sledečih, za vsakega vojaka nepogrešljivih reči:

- 1 **zapestna ura** s kazalom iz radija, se ponoči sveti, dobro Anker-kolesje, s 3 letnim jamstvom,
- 1 **vojaška žepna svetilka** z baterijo, električna luč v žepu,
- 1 **samobrivni aparat**, elegantno izdelan, s katerim se lahko dobro in hitro brije,
- 1 **žepni vžigalnik za bojišče**, ki da takoj ogenj ob vetru in dežju, ne potrebuje bencina,
- 1 **patentiran napolnjen peresnik**, piše vijoličasto, brez tinte, brez svinčnika, samo da se pomoči z vodo,
- 1 **vojaški žepni nož** iz Solingerjevega jekla z dvema rezaloma in 1 čepovlakom,
- 1 **vojna denarnica** s tremi predalčki in trdnim zaklepom.

Te reči, posamezno nakupljene, bi stale 35 kron, le zavoljo velike zaloge prodajam to popolno garnituro, vse navedene reči skupaj za samo

20 kron

po povzetju (po vojni pošti denar vnaprej).

Jakob König, Dunaj, III/208, Löwengasse Nr. 37a.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vlad. sv., in št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2'40, po pošti K 2'50.

Dobi se v vseh knjigarnah.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Podpisani javljajo globoko potrti prežalostno vest, da je njih iskreno ljubljene soprogo, oziroma oče, sin, zet, brat, svak, stric in nečak, gospod

Milan Drahsler

dirigent podružnice Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

dne 14. novembra, ob pol 9. uri dopoldne, v 42. letu svoje dobe, po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, preminul ter se preselil v boljšo večnost.

Zemski ostanke dragega pokojnika se bodo v četrtek, dne 16. novembra, v mrtvašnici pri Sv. Rupertu slovesno blagoslovili in nato prepeljali v Ljubljano, kjer se bodo dne 18. t. m., ob 4. uri popoldne, v rodbinski grobnici položili k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v stolnicah v Celovcu in v Ljubljani.

Celovec-Ljubljana, dne 14. novembra 1916.

Iva Drahsler
soproga.

Jelka in Pavel Drahsler
otroka.

Vsi ostali sorodniki.

Ela Drahsler
mati.

Slavomir Drahsler
c. in kr. linijski poročnik, brat.

Na željo pokojnika se venci hvaležno odklanjajo.

Važno za ljudi, ki imajo sorodnike v Ameriki!

Kdor hoče stopiti s svojimi sorodniki v Ameriki v dotiko radi denarnih podpor in pisem, naj napiše kratko pismo v nemškem jeziku, tičoč se samo rodbinskih razmer, ki ne sme obsegati nič političnega ali kar vojno zadeva. Naslov svojih sorodnikov naj napiše na kuverto, v drugo kuverto naj vtakne svoje pismo in nanjo napiše natančen naslov in ime odpošiljatelja ter vse vkup odpošlje na sledečo adresu: **Henry C. Zaro, bankir, per Adresse Dresdener Bank, Berlin W. 56.**

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

Listnica upravnštva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam naznanijo pri preselitvah ali premestitvah poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem desnem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

Odgovor na vprašanja. Vsakemu vprašanju glede oglasov naj se priloži pismeni ovitek z napisanim naslovom vprašateljevim s pošno znamko (ali dopisnico). Na vprašanja brez poštne znamke upravnštvo ne odgovarja.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in žejo gaseče si lahko v haku sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: **ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišeča perla, višnjevec.** Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali zganja. Snovi z natančnim navodilom stanejo **K 8'50** franko po povzetju.

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo.

Št. 1 za steklo v oknih **K 3'20.**
Št. 2 za navadno močno steklo **K 4'80.**
Št. 3 za vse vrste brušenega stekla **K 7'35.**
Št. 4 za močno brušeno steklo, neobdelano, in za zrcala **K 10'65.**

Povzetje 35 vin. več.
Za rečno in solidno blago jamči

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, BRNO 638, Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grolich z zra-ven spajajočim milom vse solnčne pege, maroge, solnčne opekline, ogrce, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kože mladostno svežo in nežno. Cena **K 4'60** s poštnino vred. 3 porcije stanejo **K 12'50**, 6 porcij **K 23'90.**

Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. — Naslov za naročila:

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, BRNO 638, Morava.

Framydol

je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred **K 2'70.**

je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred **K 2'45.** Povzetje 35 vinarjev več. za naročila:

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Prijave za

peto avstrijsko vojno posojilo

1. štiridesetletno $5\frac{1}{2}\%$ amort. državno posojilo à K 92.— netto od K 50.— nom. naprej,
2. 1. junija 1922 plačljive $5\frac{1}{2}\%$ državne zakladnice à K 96.— netto

sprejema

Živnostenská Banka, podružnica Trst

— Via Ponterosso 7 in Via Maria Teresa 20 (v lastni palači). —

Tozadevna pojasnila se dajo drage volje.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.